

Rovatunkban a már megszokott témák mellett Magyarország európai uniós csatlakozásával és az Európai Unió legaktuálisabb eseményeivel, eredményeivel foglalkozunk az Európai Unió negyedik kormányközi konferenciája és a nizzai csúcstükrében. A bevezető cikket a szombathelyi Európai Dokumentációs Központ fiatal könyvtárosa, Gerencsér Judit készítette, aki e hónaptól kezdődően rovatunk szerkesztésébe is bekapcsolódik. – K. Á.

Kormányközi konferencia 2000. február 14–december 11.

Kormányközi konferenciát az Európai Unió (EU) tagországai olyan esetekben hívnak össze, ha felmerül egyes szerződések felülvizsgálatának az igénye, vagy az alapító szerződés módosítása válik szükségessé. Ezért a kormányközi konferenciák mindig nagy jelentőséggel bírnak, komoly figyelem és érdeklődés kíséri őket.

Az EU negyedik kormányközi konferenciája (*Intergovernmental Conference 2000 = IGC2000*) 2000. február 14-én nyílt meg. A konferencia életre hívásának legfőbb célja az volt, hogy az EU intézményei működőképesek maradjanak a bővítés után is, illetve hogy az EU képes legyen a csatlakozni kívánó országok befogadására. Az előzetes tervek szerint az IGC2000-nek 2000 decemberéig, a francia elnökség végéig be kellett fejeződnie. Ez meg is történt 2000. december 11-én a nizzai csúcstükrében a záródokumentumának aláírásával.

A 2000. évi kormányközi konferencia napirendjén négy fontos témakör szerepelt:

- az Európai Bizottság (EB) mérete és összetétele,
- a szavazatok súlyozása az Európai Tanácsban,
- a minősített többségi szavazás kiterjesztése,
- a módosítást igénylő egyéb intézményi kérdések, valamint az Amszterdami Szerződés végrehajtásához kapcsolódó más témák.

(Ezek közül az első három témát szokás „amszterdami maradékként” emlegetni.)

Az IGC2000 ideje alatt az Európai Tanács soros elnökségét Portugália (2000. január 1–június 30.), illetve Franciaország látta el (2000. július 1–de-

cember 31.). Mindkét ország nagy erőfeszítéseket tett a kormányközi konferencia hatékonyságáért és eredményességéért, s jelentős eredményeket könyvelhet el. A kormányközi konferencia végkieléglete szempontjából azonban a nizzai csúcstükrében született döntések és eredmények a legfontosabbak.

Nizzai csúcstükrében (2000. december 7–11.)

Maratonira nyúlt tárgyalások után 2000. december 11-én hajnalban befejeződött az EU negyedik kormányközi konferenciája, és megszületett az EU nizzai csúcstükrében megállapodása, a *Nizzai Szerződés (Treaty of Nice)**. A megállapodás szövege akkor lesz hatályos, ha a tagállamok vezetői aláírják. A szerződés ratifikálásának folyamata körülbelül másfél évet vesz majd igénybe, ami azt jelenti, hogy ha minden a tervek szerint halad, akkor 2003. január 1-jétől az EU készen áll az új tagállamok befogadására. Az Európai Parlament összetételére vonatkozó rendelkezések 2004 januárjától, az új szavazati súlyok pedig 2005. január 1-jén lépnek hatályba.

A napirenden szerepelt kérdések

- a) Az első kérdéskör: az EB létszámának és összetételének módosítása, a tagországokra jutó szavazati súlyok újraelosztása, valamint a minősített többséggel eldöntendő kérdések körének kiterjesztése.
- b) A második csoport: az együttműködés megerősítése és az Ausztriát sújtó szankciókkal kapcsolatban az alapvető emberi jogok chartájának kérdése.

* A Nizzai Szerződés aláírására 2001. február 26-án került sor Nizzában. – K. Á.

c) Harmadik kérdéskör: a bővítés következtében 700-ra maximálni az Európai Parlament létszámát, és módosítani az Európai Bíróság működési rendjét.

A napirendi pontok mögött megbújó tényleges kérdések

- a) A belső reformok ügye, amely az EU döntési mechanizmusának egyszerűsítésével, valamint a tagállamok és az uniós intézmények közötti hatalmi befolyás újraelosztásával függ össze.
- b) A bővítés (elsősorban a keleti bővítés) előtt álló akadályok felszámolása.
- c) Fentieknek párosulniuk kell egyfajta útmutatással, melynek végső célja az EU jövőképe az Európai Unió társadalmi és politikai formájáról, az uniós munkamegosztásról az intézmények és a tagországok között, az integráció szélességi és mélységi perspektíváiról.

A nizzai csúcs eredményei

Az Európai Bizottság – az Európai Unió „kormány” – jelenleg 20 tagból áll. Eddig az öt nagy hatalom – Franciaország, Nagy-Britannia, Németország, Olaszország és Spanyolország – 2-2 biztosal (Commissioner) vett részt a bizottságban, a többi tagállam pedig 1-1 biztosal. A nizzai csúcson a tagállamoknak arról kellett döntenük, hogy mekkora legyen a bizottság az új EU-ban, amelynek egy idő után 27 tagja lesz, vagy akár több is. A „nagy” tagállamok elfogadták, hogy 2005-től elveszítik a számukra biztosított második helyet, a „kicsi” tagállamok részéről azonban ellenállás volt tapasztalható: attól féltek, hogy egy idő után talán ezt az egy biztosai posztjukat is elveszíthetik. Az EB összetételéről végül a következő megállapodás született: a testület maximális létszáma 27 marad, még akkor is, ha a tagállamok száma eléri ezt a 27-es határt.

A politikailag legkényesebb és legtöbb vitát kiváltó terület a tagországokra jutó szavazati súlyok újraelosztása volt. A szavazati súlyok rendszere az EU egyik legfőbb döntéshozó szerve, a Miniszteri Tanács(ok) működésének alapeleme, melyben a döntéseket nem egyhangúlag, hanem minősített többséggel hozzák. A legnagyobb tagországoknak eddig 10 szavazatuk volt, míg a legkisebb tagállamnak, Luxemburnak 2. Az EU bővítése azonban szükségessé teszi, hogy olyan új szavazati arányokat állapítsanak meg, melyben már a tagországok népességi arányait is figyelembe veszik. Ennek megfelelően a megállapított szavazati érté-

kek skálája 3-tól 29-ig fog húzódni. A négy nagy tagállam – Németország, Olaszország, Nagy-Britannia és Franciaország – között megmaradt a szavazati súlyok egyenlősége, a többi tagállam esetében pedig ténylegesen a népességi arányokat vették figyelembe. Az 1. táblázat részletesen tartalmazza a régi és új szavazatszámokat, valamint a lakossági arányszámokat, a 2. táblázat a kompromisszumokat.

A nizzai szerződés értelmében 35 területen térnek át a minősített szavazattöbbséggel történő döntéshozatalra. A legproblematikusabbnak számító öt fő területen azonban – adózás, szociálpolitika, közös külkereskedelmi politika, menekültügyi és bevándorlási politika – csak részlegesen valósult meg az áttérés. A most érvényes uniós alapszerződésben (*Amszterdami Szerződés = Amsterdam Treaty*) is adva van a lehetőség, hogy az egyes témákban a többiekénél gyorsabb előrehaladást akaró országok összefoghassanak. A nizzai egyezmény e téren segíteni, könnyíteni akarja a megerősített együttműködést.

Az Európai Parlament képviselőinek számát illetően a Nizzai Szerződés megállapította, hogy az Európai Parlament a bővítés után valószínűleg 728 fős lesz. Döntés született arról, hogy Németország megőrizheti jelenlegi 99 mandátumát, míg a többi nagy tagország 15-15 képviselőt veszít (87-ből 72), és az új tagországok felvételére készülve ugyanez a helyzet a többi tagállamnál is. Az 1. táblázat részletesen tartalmazza a parlamenti képviselői helyek számát.

Alapvető Jogok Európai Chartája

A nizzai csúcs fontos vívmánya, hogy elfogadták az *Alapvető Jogok Európai Chartáját*. Ez a charta az uniós állampolgárok szociális és politikai jogait tartalmazza, melyet azonban nem ruháztak fel jogilag kötelező érvénnyel, legalábbis egyelőre. Az előzetes várakozásoknak megfelelően csak politikai nyilatkozatként fogadták el az állam- és kormányfők.

A nizzai csúcs értékelése magyar szempontból

Az EU-tagállamok külügyminiszterei 2000. december 4-én fogalmazták meg, és a csúcst lezáró szerződéshez is hozzácsatolták bővítési stratégiájukat, amelynek elemei a következők:

- „roadmap” („útvonalterkép”) a tárgyalások következő 18 hónapjára;

1. táblázat

A szavazatok és a parlamenti helyek újraelosztása (Nizza, 2000. december 7–11.)

Ország	Szavazatok az Európai Tanácsban			Parlamenti képviselői helyek	
	Régi szavazat	Új szavazat	Lakosság (millió fő)	Új helyek száma	Eddigi helyek száma
Németország	10	29	82,0	99	99
Franciaország	10	29	58,9	72	87
Nagy-Britannia	10	29	59,2	72	87
Olaszország	10	29	57,6	72	87
Lengyelország	8	27	38,6	52→50	–
Spanyolország	8	27	39,3	52→50	64
Románia	6	15	22,4	35→33	–
Hollandia	5	13	15,7	25	31
Belgium	5	12	10,2	22	25
Görögország	5	12	10,5	20→22	25
Portugália	5	12	9,9	20→22	25
Csehország	5	12	10,2	20	–
Magyarország	5	12	10,0	20	–
Svédország	4	10	8,8	18	22
Bulgária	4	10	8,2	17	–
Ausztria	4	10	8,0	17	21
Dánia	3	7	5,3	13	16
Írország	3	7	3,7	12	15
Szlovákia	3	7	5,3	13	–
Finnország	3	7	5,1	13	16
Litvánia	3	7	3,7	12	–
Lettország	3	4	2,4	8	–
Szlovénia	3	4	1,9	7	–
Észtország	3	4	1,4	6	–
Luxemburg	2	4	0,4	6	6
Ciprus	2	4	0,7	6	–
Málta	2	3	0,3	5	–
Összesen				734→732	

2. táblázat

A kompromisszumok

Ország	Engedmény	Eredmény
Németország	Megelégedett a franciákkal azonos szavazati arányokkal	<ul style="list-style-type: none"> • Menedéjjoggal és bevándorlással kapcsolatos vétőjog megtartása • Nagyarányú képviselő az EP-ben • Az új IGC2000 összehívása 2004-re
Egyesült Királyság		<ul style="list-style-type: none"> • Nem engedett a bevándorlás, az adópolitika és a TB témáinál a vétőből
Franciaország	Megelégedett a németekkel azonos szavazati arányokkal	<ul style="list-style-type: none"> • Megőrizte a paritását a szavazati súlyoknál, megtartotta vétőjogát a nemzetközi kereskedelemben, a kultúra és az audiovizuális szféra területein
Spanyolország		<ul style="list-style-type: none"> • A szavazatok súlyozásában gyakorlatilag megtartotta a „nagy tagállam” pozíciót, pedig lakossága kisebb, mint Németorszáé • 2013-ig nagyvonalú regionális támogatásokat kap
Finnország, Portugália, Görögország	Szavazati súlyuk csökkent, befolyásuk csökkeni fog	<ul style="list-style-type: none"> • Az Európai Bizottság 27 fős platformjával még néhány évig marad biztosuk, ám ez az EB súlya miatt nem kompenzálja a szavazati arányokban elért veszteségeket • Portugália és Görögország elérte, hogy a kohéziós alapok mai elosztási rendszere 2013-ig ne változzon
Dánia, Portugália, Luxemburg, Svédország		<ul style="list-style-type: none"> • Maradt a vétőjog az adóügyekben
Belgium	Egy szavazattal kevesebbet kapott, mint Hollandia, ez presztízvesztés számára	

- az ún. izolációs elv bevezetése, amelynek az a lényege, hogy egy-egy tárgyalási fejezet ideiglenesen akkor is lezárható, ha egy-két probléma még fennmarad;
- az átmeneti mentességi kérelmek rugalmas kezelése.

A csúcson jóváhagyták az Európai Tanács december 4-én megszületett, bővítési stratégiára vonatkozó állásfoglalását. Viták után bekerült a szerződés szövegébe az is, hogy az új tagok már részt vehetnek a következő európai parlamenti választásokon. Ezzel sikerült a folyamat végére egy olyan időpontot (2004) helyezni, amely igaz, hogy közvetve, de jelzi az első bővítés valószínű időpontját.

Martonyi János magyar külügyminiszter szerint a csúcstalálkozó történelmi jelentőségű volt, mert lehetőséget teremtett a bővülésre, s egyértelmű üzenetet fogalmazott meg a tagjelölteknek. Az elfogadott megállapodások megfelelnek a magyar érdekeknek az EB összetétele és a szavazati arányok tekintetében is. Az állam- és a kormányfők állást foglaltak az egyéni elbírálás és a differenciálás mellett. A továbbiak már a tárgyalásokon és felkészülésen múlnak, aminek legfontosabb szakasza még előttünk áll. A magyar jövő szempontjából mérföldkövet jelent:

- az egyértelmű bővítési üzenet,
- az egyéni elbírálás és differenciálás elve,
- az EU készsége a tagjelöltek fogadására 2003. január 1-jétől,
- a 2004. évi európai parlamenti választásokon már a tagjelöltek is részt vehetnek.

Ami kimaradt a nizzai szerződésből

Az Európai Unió 2004-re újabb kormányközi konferenciát hív össze azokkal az EU jövőjével kapcsolatos kérdésekről és témákról, amelyeket nem sikerült megvitatni a csúcson:

- a hatáskörök jobb elosztása az EU és a tagországok között a szubszidiaritás elvének figyelembevételével,
- az alapvető jogok chartájának jogállása,
- a szerződések szövegének egyszerűsítése,
- a nemzeti parlamentek szerepének beillesztése az európai politikai szerkezetbe.

A 2000. évi kormányközi konferencia és a nizzai csúcs értékelése

Az IGC2000 és a nizzai csúcs nem tekinthető sem egyértelmű kudarcnak, sem egyértelmű sikernek.

Mindenekelőtt megállapítható, hogy az EU 2003-tól készen áll a bővítésre. Nagy pozitívumként értékelhető az is, hogy már a tagjelöltek is lehetőséget kaptak, hogy közvetlenül részt vegyenek az őket érintő kérdések megvitatásában. Az „amszterdami maradékok” ügyében létrejött kompromisszumos megállapodás szerint a tagországok többsége inkább nyert a végeredménnyel, mint veszített. A nizzai csúcs befejezésével egyértelműbbé és világosabbá vált a csatlakozási menetrend, megerősítést nyert a tagországok differenciálása és az egyéni elbírálás elve. Sok területen azonban még mindig tisztázatlanok a kérdések, s számos probléma vár sürgős megoldásra, mert különben veszélybe kerülhet az EU bővítése.

Irodalom

- Az Európai Unió 2000. évi kormányközi konferenciája 5. sz. Tájékoztató. Budapest: Miniszterelnöki Hivatal Európai Integrációs Főosztálya, 2001. január 20. 17 p.
- EuroAtlanti Mti Hírlevél, 3. köt. 85. sz. 2000. december 7. 13 p.
- EuroAtlanti Mti Hírlevél, 3. köt. 85. sz. 2000. december 11. 12 p.
- EuroAtlanti Mti Hírlevél, 3. köt. 85. sz. 2000. december 14. 12 p.
- EuroAtlanti Mti Hírlevél, 3. köt. 85. sz. 2000. december 18. 12 p.
- KOCSIS Györgyi: EU-csúcs Nizzában: Mindenki más-képp imitálja. = HVG, 2000. december 9. p. 18–19.
- KOCSIS Györgyi: Nizzai szerződés az EU-ról: Legek csúcs. = HVG, 2000. december 16. p. 9–12.
- Az Európai Unió intézményi reformja és a bővítés. = Bővülő Európa: Tények és tanulmányok. 2000. 1. sz. Budapest: ECOSTAT Gazdaságelemző és Informatikai Intézet, Miniszterelnöki Hivatal. p. 12–70.
- A nizzai csúcs hivatalos honlapja: http://europa.eu.int/comm/nice_council/index_en.htm/

Gerencsér Judit

Internetajánló

Az Európai Parlament Alkotmányügyi Bizottságának (Committee on Constitutional Affairs) jelentése a Nizzai Szerződésről:
http://www.europarl.eu.int/committees/afco/nice/nice_home.htm

Új oldalak az Európai Unió audiovizuális politikájáról:
http://europa.eu.int/comm/avpolicy/index_en.htm

Az Európai Bizottság új, virtuális „sajtószobája”

Január közepén új, ún. virtuális sajtószobával jelent meg az Európai Bizottság Sajtó és Kommunikációs Szolgálata (DG PRESS) az Europa Serveren. A nyitóoldalon megtalálhatjuk a legfrissebb uniós híreket (Headlines), közvetlen hozzáférést kapunk a sajtóközleményeket tartalmazó RAPID adatbázishoz, az EU intézményeinek eseménynaptárához. Az új „sajtószobából” elérhető az Európai Bizottság audiovizuális könyvtára, ahonnan fotókat, kép- és hanganyagokat tölthetünk le a különböző eseményekről, az EU intézményeiről, történetéről stb. „Előfizethetünk” rajta a rendszeres hírszolgáltatásra is, aminek révén ingyenesen naprakész híreket kaphatunk az EU-ból/ról. A „sajtószoba” jelenleg angol és francia nyelven működik. Elérhetősége: http://europa.eu.int/comm/press_room/index.htm

Megjelent az Európai Bizottság 2001. évi munkaprogramja

Az EB 2001. évi munkaprogramjában a következő prioritásokat jelöli meg működése alapjaként:

- A működés új módszereinek erősítése és promóciója, hogy láthatóbbá, demokratikusabbá váljanak az intézmények, Európa közelebb kerüljön az emberekhez.
- Európát mint kontinenst stabilizálni, a világban betöltött szerepét erősíteni, felismerve a kontinens egyesítésére alkalmas történelmi lehetőséget, kihasználni a globalizációt a célok elérésére, elősegíteni a nemzetközi rendszer hatékonyabb működését.
- Új gazdasági és szociális program bevezetése a gazdaság modernizálására, versenyképesebbé tételére, egyidejűleg az európai szociális modell erősítésével.
- Mindenki számára érezhető életszínvonal-növekedést elérni, különös tekintettel a környezeti, környezetvédelmi, emberi jogi, élelmiszerminőségi kérdésekre és a szabad mozgásra.

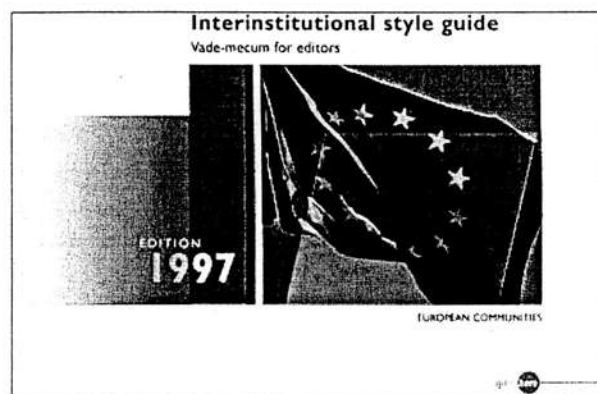
Az EB az elmúlt évben adta ki stratégiai dokumentumát (*Shaping the New Europe: Strategic Objectives 2000–2005*), amelyben az EU előtt álló kihívásokat elemezték, s megfogalmazták a kihívásokra adható, adandó lehetséges válaszokat.

[A dokumentum referenciaszáma: COM(2000) 154 final, elérhetősége az interneten: http://europa.eu.int/comm/off/work/2000-2005/index_en.htm]

A 2001-es munkaprogramban megfogalmazott prioritások alapján a stratégiai célokat jogszabályjavaslatokkal, kezdeményezésekkel és gyakorlati lépésekkel kívánja elérni az EB. Európa stabilitása és a világban betöltött szerepének erősítése céljából az EB különösen fontosnak tekinti a bővítés kérdéskörét. 2001-ben a csatlakozási tárgyalások új szakaszba érkeznek: a legbonyolultabb kérdések kerülnek a tárgyalóasztalra, mint pl. az átmeneti könnyítések kérdése. Az EB célja, hogy minél korábban megállapodásra lehessen jutni a még tárgyalás alatt lévő fejezetekben, hogy azokat átmenetileg le lehessen zárni. Folytatódnak az ún. előcsatlakozási programok is (pre-accession programmes): új rendszer szerint működik tovább a Phare program, s megindul az ISPA és a SAPARD program is. Intenzívebbé válik a 2000 májusában meghirdetett bővítési kommunikációs stratégia is. A 11 oldalas munkaprogram referenciái: *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions : The Commission's Work Programme for 2001 – COM(2001) 28 final / Brussels, 2001.01.31.* Elérhetősége az interneten: http://europa.eu.int/comm/off/work_programme/index_en.htm

Új elektronikus kiadvány

Interinstitutional style guide

Az Európai Unió valamennyi intézménye foglalkozik információs kiadványok megjelentetésével. A kiadási tevékenység összehangolására, a kiadványok, szövegük, külsejük egységesítésére 1995-től összehangolt lépéseket tesznek az intézmények. Tanácskozásaik eredményeképpen született meg ez a kiadvány, amely számos rendkívül

hasznos információt tartalmaz az uniós hivatalos kiadványokról (pl. hogyan épül fel egy, az *Official Journal*-ban megjelent jogszabály), az egyes intézmények által használt logókról, a különböző rövidítésekről, kódokról stb. A kiadvány nem csak kiadóknak érdekes, minden, az unióval foglalkozó szakembernek hasznos. Elérhetősége az interneten: <http://eur-op.eu.int/general/en/code.htm>

Új Európai Információs Pont Miskolcon

2001. február 23-án megnyitotta kapuit a Külügyminisztérium Európai Információs Pontok hálózatának legújabb tagja Miskolcon, a B.A.Z. Megyei Fejlesztési Ügynökségnél. További információ: Kontra Beáta 3532 Miskolc, Acél u. 17. Tel.: 46/370-619

📖 Könyvajánló 📖

Európát közelebbről: Az Európa-tanulmányok Központok tevékenysége és kurzuskínálata. – Budapest : Tempus Közalapítvány, 2000. – 239 p. Mikor és milyen céllal jöttek létre Magyarországon az Európai Tanulmányi Központok? Melyek az Európai Tanulmányi Központok legfontosabb feladatai? Hogyan

lehet a kurzusokról többet megtudni, illetve hol lehet jelentkezni? A kötet beszerezhető az Európa-tanulmányok Központok Titkárságától: Tempus Közalapítvány / Tel.: 343-0012 Fax: 343-0164 E-mail: etkt@tpf.hu / URL: www.tpf.iif.hu

Schengen : A magyar – magyar kapcsolatok az uniós vízumrendszer árnyékában. – Budapest : Lucidus Kiadó, 2000. – 271 p. (Kisebbségkutatás Könyvek)

ISBN 963-85-954-9-3

A kötet szerkesztőinek célja, hogy felhívják a figyelmet az Európai Unióhoz való csatlakozás magyar-magyar kapcsolatokat érintő összefüggéseire, közép- és hosszú távú politikai, jogi, társadalmi hatásaira. Ennek fényében a schengeni rendszerről, kishatárforgalmat érintő kérdéseiről, a migrációval kapcsolatos összefüggéseiről olvashatunk tanulmányokat a könyvben, amelyet a témára vonatkozó bő bibliográfia tesz teljessé.

Német–magyar szójegyzék az EU Magyarországról írt véleményéhez / Pusztay János. – Szombathely, 1998. – 257 p. (EUVocS)

A Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola 1998-ban minisztériumi főiskolai kísérleti pályázati program keretében indította útjára EUVocS / EU-Vocabularium Savariense című sorozatát. A sorozat célja, hogy az EU hivatalos doku-

mentumai alapján a nyelvtanításban és az európai uniós ismeretek oktatásában használható kétnyelvű segédleteket adjanak ki. Az első kötetek az Agenda 2000 dokumentumcsomag országvéleményei alapján angol–magyar, finn–magyar, francia–magyar, német–magyar, olasz–magyar és német–magyar szójegyzékeket tesznek közzé. Valamennyi kötet végén szemelvényeket is találunk abból a dokumentumból, amely alapján a szójegyzéket összeállították.

Összeállította: Koreny Ágnes